

p. 70) no hauria estat més fidel al ms. si hagués escrit «ad unus annulus auri, in quo est *encastatus*, inganchetis <verb!> unus pulcher rubiç». — ² *DComp.*, *NCl.*, 50; igual en l'ed. *CoDoACA* XIII, 323; la mateixa història, que Olivar trobava en el *Dotzèn* (*NCl.* VI, 101), porta *encaixà-bi*. — ³ No puc comprovar l'ex. que en dona *AlcM* d'Eiximenis oblidant d'indicar de quina obra es tracta. Si fos el *Terç* seria errat el número del cap., i de tota manera ja hem vist que Fra Francesc emprava la variant amb *-c-*; i l'ed. citada no és tan fidedigna. — ⁴ I segurament en la princeps, car aquesta porta «una grossa cadena d'or --- ab diamants *engastats* en ella», en el cap. 463 (= *NCl.* V, 233.5), part de Galba. — ⁵ Giménez Soler, *Coronas reales de Aragón*, *BABL* II, 64. — ⁶ Riquer ho corromp en *encastrenada*, però la Dra. Sitarz-FP comprova la lliçó correcta en el Cançoner C (quant al Canç. R, sembla que es llegeixi *encastrenada*, però en tot cas sense r). — ⁷ Deuen, doncs, discrepar els mss., i en aquest volum no disposem de la *varia lectio* que tan generosament ens dona Coll en el vol. V. — ⁸ I els *enclastar* i *enclastir* que *AlcM* reporta de la montgrinenca Víctor Català i d'un seu èmul. Per altra banda la forma plural *claustra* es manté fonèticament, però amb el sentit de 'claustre' singularitzat, en la *Crònica Troiana* en gallec del S. XIV (II, 105.1). — ⁹ El nom del qual, per cert, bé podria ser algun metaplasme de PALUSTRIA PRATA: > *PALUJSTRA > *PAULISTRAS?

Encastellament, encastellar, -llat, encastellonat, V. castell Encastrar, V. encastar Encatarrar, V. cadarn Encatauar, V. catau

ENCATACAR-SE, civ., que *AlcM* registra amb la definició «menjar-se, engolir-se, tragarse, zamparse». El registrà ja PzCabr., *Guia de Ibiza* («enquetecà», 1909) amb un sentit una mica desviat («meter por fuerza»), junt amb un postverbal *catec* («molesto, impertinente, cascante»), però es deu tractar d'una de les acostumades desviacions o «descarrilaments» morfològics (a la manera de *sap/sebre, cabre/quep, espatarrar/espaterra, racar/reca*), car probablement el mot es deu a un encreuament de *atacar-se* (*de menjar*) amb un sinònim com *encarcanyar-se*: men., alac., solsoní *atacar-se* (*ens hem atacat de bistecs, AlcM*), «Camacho s'atacava dos pollastres de una sentà», *Canyisaes*, 122; «La Jacobè si em trobava el front calent, s'acuitava a fer aigua de valeriana i me l'encarcanyava per força» (Ruyra, *Pinya* de R. I, 161; cf. el comú *acaranyar-se de vi, d'aigua*, etc.) (o bé seria un altre quasi-sinònim, com *encarnissar-se, encanyonar-se, encastar-se, catar* 'tastar'). L'etimologia popular pogué relacionar-ho amb *entecar-se* que (per més que aquest fos en sentit purament morbós) també es relacionava sovint amb l'alimentació («cucs --- los arbres sequen / maten, *entequen* / herbes si-n cullen», JRoig, *Spill*, 9702; «la noia té un mal *entec* a dintre i no el paità», frase citada per *AlcM*), i això ajudaria a la

creació del *catec* de PzCabr., i a la del cat. popular central i occid. *tec* 'menjada abundosa' [*DAG.*; 1905, *AlcM*].¹

Crec que això ens fa a mans la clau de l'etimologia del cat. familiar *teca* 'menjar, especialment el bo i abundant' [1840, Lab.], comú a tot el Princ. i les Illes (fins a l'Empordà i, sembla, a Andorra). No crec que sigui el cultisme *theca* 'capsa, caixa', com suggereix *AlcM*, encara menys puix que el mateix *AlcM* demostra que la dada de 1764 no significava un lloc on es guardava menjar (com entengué Montoliu el publicador del *DAG.* guiat per aquesta pseudo-etimologia) sinó la caixa dels diners de la Seu (mer llatinisme canongí sense interès). L'atmosfera que respiren aquest mot i els seus derivats és tot al contrari de la piadosa, eclesiàstica i cultista, i té més aviat regust ultrafamiliar i fins argòtic (cf. el vocabulari de Givanel, *BDC* VII, 62); d'ací *tecar* en argot 'menjar molt' i secundàriament 'conèixer bé algú' (cita de Vallmitjana, *BDC*, I. c.); amb degeneració pejorativa en el llenguatge dels pastors 'brutícia, porqueria' (en el Matarranya: Penarroja, *BDC* IX, 72) i 'xerri d'ovella o cabra' allí mateix i a Llitera i Ribagorça (*BDC* XIX, 208).

¹ La vocal è oberta, que en aquest cas és comuna a tots tres dialectes, em sembla una eloqüent confirmació del caràcter secundari d'aquest vocalisme de descarrilament morfològic.

ENCATERINAR-SE, 'enamorisca-se', 'encapritxar-se, engrescar-se en alguna cosa' (usat generalment com a reflexiu, o en el participi *encaterinat*), mot comú amb diversos parlars gascons, llenguadocians i aragonesos, amb sentits semblants o més pejoratius, derivat del nom femení *Caterina*, que també ha pres ampla aplicació apelativa a França i en parlars d'Espanya i Itàlia, amb significats més o menys irònics o severs, potser com a aplicació maliciosa del nom de la santa patrona de les verges innocents. □ 1.ª doc.: cat., Lab. 1839 (*encatarinarse*); arag. *encatalinarse*, 1720.

No ha estat freqüent d'usar-lo com a transitiu: *AlcM* no en dona altre testimoni que un de Miquel Llor, que és una innovació d'aquest escriptor recent (novellista premiat el 1925 i ja una mica oblidat). En escriptors de llenguatge amb tradició: «estan tan *encaterinades* de les seves filles», EmVilanova, «hi estavi tan *encaterinat* ab les cabiroles», Víctor Català en boca del pastor de *Solitud*. «En Jacinto Verdguer --- sempre hi restà al fons l'home del camp, el familiar de la natura. En la seva impressió no s'hi troba mai aquell desfici nostre, aquell *encaterinar-se* a cada revolt del camí, aquell deliqui davant del rosejar de l'alba --- ell és un d'ells, y en llurs dominis res pot sorprendre'l», Maragall (*BCEC*, 1906, p. 6). En el castellà d'Aragó ja registrava Siesso (a. 1720) *encatalinarse* «apassionarse en castellano», «estar muy agradado de alguna muger u de otra cosa, aunque no lo merezca» (d'on dedueix que vindria «de alguno que estubo muy amartelado de alguna Catalina», Gili, *Tesoro*).